

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.—	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre... 3.—	Negyedévre... 3.60
Félévre... 6.—	Félévre... 7.—
Egész évre... 12.—	Egész évre... 14.—

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap

Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.

Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSEG ES KIADÓHIVATAL

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28

Hirdetések petit számítású, díjszabás szerint.

Apró hirdetések ára: egy szó 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A kivándorlás.

Budapest, jan. 7.

A kivándorlás Magyarországnak több mint egy évtized óta tartó betegsége. Szomorú, de úgy van a dolog, hogy a magyar földről évenként sok ezer ember vándorol ki vagy azért, mert itt egyáltalán nem tud megélni, vagy mert jobb sorsot remél Amerikában vagy Romániában.

Ezzel a bajjal sok esztendeig foglalkozott a sajtó; sokat tárgyalták a közigazgatási és kormányhatóságok; de minden eredmény nélkül.

Végre is a gazdák társadalmi vezeterei fogták derékon az ügyet. Megindították a mozgalmat a társadalomban és a törvényhozásban. Az, hogy végre valahára a magyar törvényhozás törvényben szabályozta a kivándorlás ügyét, teljesen és kizárólag a társadalmi munkának, a kivándorlási kongresszusoknak köszönhető, amelyeket az ország különböző részén, nevezetesen Temesváron, Siófokon és Pozsonyban gazdák rendeztek s melyeken felszínre jutottak nemcsak a nagyobb birtokosok, hanem az egyszerű földmivelő nép kívánságai is.

Az új kivándorlási törvény végrehajtása most indult meg. Akadnak emberek, akik a gazdák társadalmi munkájának ezt az eredményét kisínnylik és haszontalannak mondják.

Hát kétségtelen az hogy a legtöbb dolgot, a biztos kerestet az idegen földön Magyarország törvényhozása nem biztosíthatja, mert sem az amerikaiaknak, sem a románoknak nem parancsolhat. Azt sem teheti a magyar törvény, hogy a kivándorlást teljesen eltiltsa, mert ez az emberi jogokba ütközik. De ami módjában volt, az meg van téve.

Mindenekelőtt gondoskodva van arról, hogy olyanok ne vándoroljanak ki, akiket Amerikában, miután vagy betegek, vagy nincs elegendő pénzük, vagy keresetképtelenek, ugysem bocsátanak be, hanem visszaküldenének. Gondoskodva van arról, hogy azok, akiknek módjukban van Amerikába jutni és ott boldogulni, felesleges formások nélkül közvetlenül kaphassanak utlevelet, amely őket az idegen földön oltalmazza. Gondoskodva van arról, hogy lekiismeretlen lélekkufárok itt ne csábítsanak embereket a kivándorlásra csak azért, hogy kevés pénzükkel megfoszthassák őket. Végül gondoskodva van arról, hogy a hosszú tengeri úton a kivándorlók az eddiginél olcsóbb pénzért, emberies bánásmódban és becsületos ellátásban részesüljenek.

Az az állapot, hogy egy-egy kivándorlási ügyök a családok százait tette szerencsétlenné, hogy a magyarországi kivándorlók, mint a barmok, összezsúfolva, embernek nem való táplálás mellett mentek az újvilág felé s ott megint jó részük csak úgy ment számba, mint lelketlen állat, megszűnik. A magyar állam kiterjeszti

védő kezét azokra a fiakra is, akik idegenbe mennek kenyerüket keresni.

A kivándorlási ügynek azonban ez csak egy része. Mert a főcél mégis az, hogy az országban mindenki megtalálja a maga boldogulását. De ehhez azután az intézkedéseknek egész sorozata kell.

Van a kivándorlásnak egy neme, amelyet korlátozni nem lehet és amely inkább hasznos, mint káros. Tudjuk, hogy éppen a legműveltebb népek fiait, a franciákat, angolok, németek a világ minden részében találhatók. Elmennék mindenütt, ahol munkájukat, tudásukat jobban értékesíthetik. De nem szünnék meg hazájuk polgárai lenni és ha vállalt munkájuk befejeződik vagy bizonyos összeget megtakarítottak, visszamennek hazájukba. Tőlünk is megy ilyen kivándorlás és ennek elég haszna van. Mert az emberek egy csomó ügyességgel, mesterségbeli képzettséggel jönnek vissza s évenként, míg kint vannak, több millió koronát küldenek haza. Az új kivándorlási törvény módját ad arra, hogy az ilyen kivándorlók a hajózási társaságok és amerikai ügynökök meg munkaadók áldozataivá ne váljanak.

De nem is ezeket illetőleg kellene a belföldön intézkedések a kivándorlás megakadályozására. Azokat kell megmentenünk, akiknek a törvények hézagait kijátszó lelketlen emberek adják kezükbe a vándorbotot. Ilyen intézkedések volnának az uzsora szigorú üldözése, a kereskedelmi ügynökök visszaéléseinek megakadályozása, az adóteret arányosabbá tétele. A telepítés és parcellázás, meg kisebb örök bérletek útján földhöz juttatása azoknak, akik az ország egyes községeinek tulszaporodása folytán nem bírják munkájukat értékesíteni. Utépítések, öntözési berendezések által kerestetjuttatás a nagy Alföldre s a föld tápláló erejének növelése. Elősegítése a kis emberek boldogulását biztosító hitel, fogyasztási és gabonarakár-szövetkezeteknek. Mind olyan dolgok, amelyekre az ország boldogulása érdekében szükség van s amelyeket nem hiába követelték a gazdák gyűlései.

Reméljük, hogy a törvényhozás meg a kormány megteszi mindazt, ami ezekből a dolgokból az ő kötelességük. Mink fejlesztjük tovább a társadalmi tevékenységet, fejlesztjük szövetkezeti intézményeinket. Mert a tapasztalat szerint csakis a társadalmi tevékenység képes kivívni a szükséges állami intézkedéseket s a szövetkezeti intézmények a leghathatósabb segítői annak a néposztálynak, a falusi földmivelő népeknek, amelynek soraiból a legtöbb kivándorló kerül ki.

Szövetkezés.

Budapest, január 7.

A képviselőház legközelebb holnap délelőtt 10 órakor tart ülést, amelyen folytatják a kato-

nai javaslat címe fölötti vitát. Szólsra Csá-volszky Lajos van feliratkozva.

A dunaszerdahelyi választás. A Barta Aurél lemondása folytán megüresedett dunaszerdahelyi kerületben ma folyik a választás. A jelöltek: *Katona* Mór szabadelvű párti és *Raksányi* néppárti programmal. Tizenkettőfél óráig *Katona* Mór kapott 127, *Raksányi* 22 szavazatot. Délutáni egy óráig *Katonára* leadatott 337, *Raksányira* pedig 276 szavazat. A választás teljes rendben folyik.

A nagykarolyi választás. A nagykarolyi választókerületben Szatmár vármegye középponti választmánva a képviselőválasztást január 13-ára tűzte ki. Választási elnök *Hosvay* Aladár vármegyei főjegyző, a szavazatszedő küldöttségek elnökei *Roos* Samu és dr. *Kovács* Dezső lettek. Gróf *Károlyi* Györgynek a minap elmondott programbeszédében kifejtette, hogy politikai függetlenségét meőrzi és egyelőre nem a szabadelvű párt kötelékében, hanem szabadon, mint pártönkivüli akarja képviselni választókerülete érdekeit. Jogos alapon küzd a nemzeti aspirációk eléréseért s meg fog ragadni minden alkalmat, hogy a törvényes alapon folytatott küzdelmet diadalához segítse.

Krónika.

Budapest, január 7.

A mai nap a politikai helyzetben semmiféle változást sem hozott. A képviselőházban nyugodt mederben folyik tovább az obstrukció s a bileki katonai zavargások is, úgy látszik, teljesen elcsendesedtek.

A legutóbbi események közt csak egy van, melyet — különös voltánál fogva — feljegyezni érdemes s ez az, hogy *Kolozsvár* városa a póttartalékosok behívására kiadott rendelethez a hatósági közbenjárását megtagadta. A város ezt a kuruc határozatot az 1888: XVIII. törvényekkel okolja meg, mely kimondja, hogy a póttartalékosok csak *királyi parancsra hívhatók be*. Politikai körökben érdeklődéssel várják az ügy eldöntését.

Egyébiránt a honvédelmi miniszter ismét kibocsátott egy sorozási rendeletet, számszerint immár a *hetediket* az exlex alatt.

Értesüléseink a legújabb politikai eseményekről a következők:

A képviselőház folyosójáról.

Úgy látszik, mintha az obstrukció újabb segítséget nyert volna, legalább is a jelenlevők gyér számát sokan oda magyarázzák, hogy a zord hideg időjárás az, amely a honatyák jó részét a képviselőháztól visszatartja.

Perczel Dezső elnök nincs még idehaza és helyette a két alelnök aggodalmaskodik. Együtt és több ízben járják be a folyosókat, meggyőződést szerezni a hírnökök jelentéséről, hogy a kellő szám, még feltizenegy órakor sincs együtt.

Feilitzsch báró különben az idegesebb ketőtjük közül, mert ő rá vár az a terhes feladat, hogy az ülés első és utolsó felét vezesse ma, már pedig a tárgyalási időnek e két része az, amelyben a viharok keletkezni szoktak.

Az elején vagy a napirend előtti felszólalások, vagy a jegyzőkönyvi viták, a befejezőskor

pedig a napirend-megállapítás szokott nagyobb port felverni, ma pedig ezenkívül más véstetjes felhők is tornyosulnak a tárgyalás látóhatárán.

Rakovszky István az egyik felhő, mert a tárgyalás alatt lévő javaslat címéhez akar szállani és aki ismeri a szónok és **Feilitzsch** között fennálló viszonyt, annak bizonyára igaza van, ha ennek alapján vihart jósol.

Maga **Rakovszky** sem titkolja, hogy harcias hangulatu. Mikor **Eitner** Zsigmondnak elpanaszolja, hogy mai beszédére nincs előkészülve és ezért **Eitner** figyelmezteti, hogy akkor az elnök beleköt, **Rakovszky** villogó szemekkel árulja el, hogy kész a harcra.

— Csak velem próbálja meg, tudom Istenem, hogy megkésérül; de nemesak ő, hanem a kormánypart is, mert rögtön zárt ülést kérünk — volt **Rakovszky** véstetjős felelete.

Kaas Ivor báró egész csomag sürgőnyvel és levéllel jelenik meg a folyosón. A kíváncsiskodóknak aztán elárulja annak tartalmát.

— A dunaszerdahelyi tiszta választás képe van ezekben lefestve — mondja a tüzes báró.

Lesz hát mégis valami, mert a néppárt a dunaszerdahelyi jelöltjével szemben elkövetett visszaélések miatt ma teljes számban vonult fel.

A jobboldalon már nem ilyen harcias a hangulat. Inkább deprimáció, mint lelkesültség észlelhető. Hiába jár-kezel közöttük a miniszterelnök, mindenkivel kezét fogva, hiába iparkodik, a lelkesedés csak nem akar kitörni a párttagokból.

Mindannyijáról a boszuság olvasható le afőlt, hogy nincs semmi mód, amellyel az obstrukciót meg lehetne szüntetni és a kormány maga is tetlenül kénytelen nézni a még mindig lát mederben folyó vitát.

Van közöttük olyan is, aki elkéserevésében kijelenti, hogy inkább lemond mandátumáról, de itt hiába nem tölti el az időt.

A delegációk is beszéd tárgyát képezik. Mi fog történni a delegációkkal, amelyeknek most folytatni kellene megszakitott tárgyalásait, ha az obstrukció még e hónapban is tartani fog? Már pedig több, mint valószínű, hogy ez így lesz.

A kormányhoz közel álló befolyásos politikusok egyike azonban megnyugtatta a töprengőket:

— Hol van az megírva — mondja — hogy a delegációk feltételesen nem szavazhatnak meg az ujoncok költségeit? Annyit fognak engedélyezni, amennyi a rendes létszám költségeire szükséges és ha kevesebb ujoncot fognak adni, akkor még mindig lehet kevesebbet a többől kiadni. Több ujoncot pedig, mint eddig, úgy sem szavazunk meg!

A hangulaton azonban úgy látszik ez a bátorítás sem változtat és a bileki katonák ügye csak nyomasztóbbá teszi.

A pártnak egyik «előharcosa» a párt nyomott kedélyét látva, maga is megdöbben a képtől és fájdalmasan jegyzi meg:

«Ha Szolimán szultánnak ilyen serege lett volna, soha sem vette volna be Szigetvárt.»

A póttartalékosok behívásának megtagadása.

Kolozsvárról a következő különös esetet jelentik: A póttartalékosok behívásáról szóló rendeletet egy átírásban a napokban kapta meg a város katonai igazgatója a hadkiegészítő parancsnokságtól. **Salamon** Antal katonai tanácsos erre azt az előterjesztést tette a tanácsnak, hogy ez a rendelet törvénytelen, mert az 1888. évi XVIII. törvények világosan kimondja, hogy a póttartalékosok csak királyi parancsra hívhatók be; ő figyelemmel kíséri a hivatalos lapot, de ilyen értelmű királyi parancsot nem olvasott benne, amiért is megtagadja a hatósági közbenjárást a póttartalékosok behívására nézve. Kérte a tanácsot, hogy fogadják el ilyen értelmű javaslatát. A tanács fázott a dologtól s azt mondta, hogy csinálja meg ezt **Salamon** a saját szakálljára. Ilyenformán a tanács a katonai előadó előterjesztését nem fogadta el, de állást sem foglalt a kérdésben, hanem utasította **Salamont**, hogy a saját felelősségére intézkedjék. A katonai

tanácsos a rendeletet már vissza is küldte a hadkiegészítő parancsnokságnak s a póttartalékosokat nem hívta be!

A Wesselényiek a nemzeti akció mellett.

A nagykarolyi választókerület megüresedésével kapcsolatban emlegették, hogy báró **Wesselényi** Ferenc, volt szilágymegyei főispán, függetlenségi programmal fel fog lépni gróf **Károlyi** György ellen. Báró **Wesselényi** Miklós, a volt főispán apja — mint a «Debreceni Ujság» értesült — most levelet írt egy debreceni ügyvédhez, amelyben ezt a hírt megcáfolja, de levelében kijelenti, hogy ő is, fia is és az egész **Wesselényi**-család a legközelebbi választások alkalmával a nemzeti ügy mellett zászlót bont Szilág- és Aranyos-Torda vármegyék néhány kerületében s azután aktív részt fognak venni a politikai életben.

Sorozás.

A honvédelmi miniszter ismét kiírta a sorozást, természetesen ismét abban a reményben, hogy az megtartható lesz. A rendelet, amely tegnap érkezett meg a törvényhatóságokhoz, így szól:

Mint hogy az 1903. évre kiállítandó ujoncok mind-ezideig országgyűlésileg meg nem ajánlottak, a folyó évi 87.000. szám alatt kiadott körrendeletben kapcsán felhívom a törvényhatóságokat, hogy az illetékes cs. és kir. hadkiegészítő parancsnokságokkal egyetértőleg újabb két utazási és működési tervet és pedig akként álljanak meg, hogy a fősorozás az 1903. évre az egyik terv szerint 1904. évi február 1-től március 5-ig, a másik terv szerint 1904. évi február 15-től március 15-ig terjedő időtartam alatt legyen foganatosítható. Egyébként a 87.000 számú körrendeletben kifejtett részletes rendelkezésekre utalok. A kiegészítő parancsnokságokkal egyetértőleg megállapított két működési terv a szokásos módon kiállítva, hozzám minél előbb, de legkésőbb 1904. évi január 15-ig jóváhagyás végett okvetlenül felterjesztendő. Budapest, 1903. évi december 31. Nyíri, honvédelmi miniszter.

Ez a hetedik sorozási rendelet. Mások ilyenkor már a folyó évre szóló ujoncozásról gondoskodnak. Az idén még a tavalyi ujoncjutalék sincsen megszavazva; hogy mikor kerül rá a sor az idei sorozásra, azt csak az obstrukció urai tudnák megmondani.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, január 7.

A dunaszerdahelyi kerületben megüresedett mandátum körül erős és elkésereedett küzdelem fejlődött ki a néppárt és a kormánypart között. Természetesen, mint ily esetek alkalmával történni szokott, minden párt fölhasznál minden alkalmas eszközt, hogy célját elérje. Ezekről az alkalmas eszközökről beszélt a képviselőház mai ülésén báró **Kaas** Ivor, aki vádat emelt a tisztviselők ellen is, akik a kormány jelöltje érdekében a rendesnél nagyobb buzgalmat fejtenek ki.

Tisza István gróf miniszterelnök szonnan felelt a «visszaélésekre», amelyek, kijelentése szerint, nem ő rá, hanem a Kuriahoz tartoznak, az ő kötelessége csak ott kezdődik, ahol a polgárok közbiztonsága kerülne veszedelembé. A miniszterelnök reflektált arra a szállóigére is, amely az «új rendszer» fogalma alá oly tendenciákat vegyített, ami ellen neki, mint az új rendszer vezérének tiltakozni kell. Részletesen ismertette az új főispáni kinevezések természetét, amelyben, ugyszólván, a kormánypartnak minden frakciója képviselve van.

Mind ezek eseményes előadása után rátérhettek a napirendre. A katonai javaslat részletes tárgyalása során, a javaslat címéhez első sorban **Rakovszky** István szólalt fel, akinek a beszédje elején egy kis parázs hangulat keletkezett s ha nem csillapodnak le hirtelen a kedélyek, még zárt ülésben is részesül a I. Ház.

Rakovszky beszédje bevezetésében maliciózus volt, üdvözölte **Münnich** Aurél előadót azért, hogy a katonai javaslat egy éves tárgyalása alatt nem romlott meg az egészsége.

Feilitzsch alelnök ezért a bevezetését rácsöngtetett **Rakovszkyra**, mert az előadó egészsége nincs semmi összefüggésben a javaslat ei-

mével. Természetesen a néppárt és az obstruáló ellenzék kapva-kapott az elnöki rendreutasításon s zajosan tiltakozott a megjegyzés ellen. Ezalatt **Rakovszky** folyton hátra szólt hiveihez, mondván:

— Kérjetelek zártülést.

Azonban zárt ülésre nem került a sor, mert megengedték, hogy **Rakovszky** megmagyarázhassa, hogy az előadó egészsége és a javaslat címe miért van egymással összefüggésben.

— Azért — mondta **Rakovszky** — **Münnich** kövérségére célozva — mert a javaslat címe megszaporodott, míg a javaslat indokolása megfogyott.

Miután a néppárt szintén obstruál, de eddig nem tudták, hogy miért, **Rakovszky** beszédje során ezt iparkodott megokolni. **Rakovszky** a javaslat címében létszámemelést lát, ez pedig nem más, mint a parlamenti küzdelem kezdete, már pedig ezt neki és pártjának hazafias kötelessége megakadályozni. Ezért obstruál most a néppárt.

Rakovszky után **Uray** Imre szólalt fel személyes kérdésben. Urayt a «Magyar Szó» egy idő óta erős támadásban részesíti. Ez a támadás különösen a református papság körében keltett **Uray** ellen hangulatot. **Uray** e támadások visszaverésére kért ma szót s a képviselőház ez érdekes és kedvelt szíttya tagjának sikerült is a vadak ellenében oly megerőzően védekezni, hogy védelme nem csak a Házban — de remélhetőleg azon körökben is, melyeket legközelebből érdekel, meleg fogadtatásra fog találni.

Uray felszólalása után folytatták a napirend tárgyalását, melynek során **Okolicsányi** László kifogásolta a javaslat címében a közös hadsereg szót. Közben szünetet adott az elnök.

Szünet után báró **Kaas** Ivor beszélt röviden, de annál érdekesebben. Utána **Holló** Lajos beszélt szintén a javaslat címe ellen.

Az ülés végén **Lovász** Márton intézett sürgős interpellációt a honvédelmi miniszterhez a póttartalékosok behívása miatt.

Nyíri Sándor honvédelmi miniszter az interpellációra csak ideiglenesen válaszolt s a póttartalékosok behívására nézve kijelentette, hogy azokat alkotmányosan hívták be.

Lovász még az ideiglenes választ sem vette tudomásul.

Részletes tudósításunk a következő:

A képviselőház ülése.

Elnök: **Feilitzsch** Arthur báró alelnök.

Jegyzők: **Szöts** Pál, **Eszterházy** Kálmán gróf és **Endrey** Gyula.

Elnök az ülést megnyitja, felolvastatja a legutóbbi ülés jegyzőkönyvét, majd hitelesített. Bejelenti **Eremit** Pál halálát és indítványozza, hogy a Ház részvétét fejezze ki az özvegynek. Előterjeszti a bérkezett irományokat és bejelenti, hogy **Lovász** Márton sürgős interpellációt jelentett be a honvédelmi miniszterhez. Javasolja, hogy a Ház e célból délután félhárom órakor szakítsa félbe tanácskozását és térjen át az interpellációra. (Helyeslés.)

A dunaszerdahelyi választás.

Báró **Kaas** Ivor: A Dunaszerdahelyen folyó választási küzdelem közepette a hatóságok hallatlan presztizsot gyakorolnak a választókra a kormányparti **Katona** Mór jelölt érdekében. Felolvass két levelet, illetve sürgőnyt, amelyben **Udvary** Ferenc arról értesíti a néppárt vezetőségét, hogy a párt jelöltjének még a programbeszéd elmondását sem engedték meg. Csodálkozik azon, hogy **Bartal** Aurél küldték Pozsonymegyébe főispánnak, akiről mindenki tudja, hogy a legcsunyább választáson volt elnök, ami csak Magyarországon eddig volt. A stomai választás örök szégyenfoltja a parlamentarizmusnak és veszedelmes példa a választási visszaélések ismétlődésére. Mit keres tehát **Bartal** a főispáni székben ezek után? Úgy látszik, a régi rendszer feltámadását jelenti ez. A dunaszerdahelyi választók terrorizáltak a kormányparti jelölt érdekében. Mit keres a főispán és más hatósági személy most Dunaszerdahelyen? Minden eszközt megengedhetők tartanak, ami a kormány jelöltjének megválasztását elősegítheti. Még a zsidó zsinagógában is dolgoznak, szedik a szavazatokat. Mindenki tudja, hogy a néppártnak zsidó választója nincs az országban, tehát nem is gondolja a párt, hogy Dunaszerdahelyen kaphatna egy-néhány zsidó választót. Mégis miután tilos templomokban politizálni, a hatóságnak közbe kellene lépni s a zsinagógában a rabbiat eltiltani attól, hogy a választások ügyében pró-

dikáljanak akár egyik, akár a másik jelölt érdekében.

Sürgős intézkedést kér a belügyminisztertől a visszaélések megszüntetésére. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Habár elismeri a levél írójának és a sürgöny küldőjének jóhiszeműségét, mégis azok alapján nem járhat el, mert a választási küzdelem közepette előforduló apróbb, elfogultan előadott eseményekről van szó. Ami a zsinagógában előfordult pártgyűlést illeti, erre nézve kijelenti, hogy az ellen mit sem tehet, hanem csak majd a Kuria, ha a választás tisztasága majd kétségbe vonatik.

A hivatalnoki karnak is joga van politikai nézetét nyilvánítani és mindenkor meg fogja védeni ezen joguk szabad gyakorlásában. Pártatlanságot követel mindenkitől és így a közigazgatási hivatalnokoktól is. Ha valaki konkrét vádat tud felhozni, úgy hozza az illető ezt neki tudomására, azonnal intézkedni fog.

Végül a legutóbbi időben lábra kapott azon híreszteléssel szemben, mintha a főispáni kinevezések valamely új rendszer beállítását jelentenék, előadja, hogy az új főispánok vagy közigazgatási képességük igénybevétele, vagy pedig a megyében hirt összeköttetések révén nevezettek ki. Van az új főispánok között agrárius, nemzeti párti és szabadelvű, szóval minden árnyalatu, de ez is véletlen, mert nem másért, hanem pusztán azért lettek azok főispánok, mert alkalmasoknak bizonyultak erre a bizalmi állásra.

Ismétli: pártatlanságot követel minden helyről és a ténylek alapján intézkedni is fog, ha erre szükség lesz. (Zajos helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: Következik napirend szerint az ujonclétszám megállapításáról szóló javaslat

részletes tárgyalása.

Rakovszky István: Münnich előadott a törvényjavaslat részletes tárgyalásánál annál is inkább üdvözi, mert a javaslat egy évi tárgyalása alatt nem romlott meg az egészsége. (Derűtség.)

Feilitzsch alelnök: Figyelmezteti szót, hogy az előadó egészsége nincs összefüggésben a törvényjavaslat címével. (Zajos ellenmondás a baloldalon.)

Rakovszky István: De igenis összefüggésben van, mert a javaslat címe gvarapodott, míg az indokolás megfogott. (Derűtség balról.) Polemizál a miniszterelnökkel, mivel szemben tagadja, hogy káros volt az obstrukció, mert meg van az eredmény, az ujonclétszám felemelését megcáfolták. De ez az eredmény csak látszólagos, mert a javaslat címében létszám-emelés rejlik. A miniszterelnöknek nem az ellenzékelt kellett volna korholni, hanem azt az idegen érheterlen hatalmat, amely a parlamenti békét felborította. (Jakabffy Imre alelnök foglalja el az elnöki széket.)

Határozati javaslatot nyújt be, mely szerint utasítsák a honvédelmi miniszter arra, hogy szigorú kimutatást terjesztson be a hadseregbe és tengerészethez önként belépett magyar honosokról a 82., 81. és 80-as évfolyambeliokról. (Helyeslés a baloldalon.)

Uray Imre: Személyes kérdésben szólal fel. Első sorban megemlékezik azokról a támadásokról, melyekben őt a Magyar Szó részesítette egy régebbi beszédjének ama passzusáért, melyben a református papok egy részéről azt mondta, hogy a Magyar Szó által együgyűen hagyják magukat félrevezetni. Erről a lapról azóta meggyőződött, hogy még jobban tud hazudni. Ő soha sem nézi azt, ki micsoda vallású, csak azt, hogy jó hazafi-e. A támadásokra végül megjegyzi, hogy Uram bocsásd meg nekik, mert nem tudják mit cselekszenek (Helyeslés a baloldalon.)

Okolicsányi László: A törvényjavaslat címéről beszél, kifogásolja, hogy a címben benne van ez a kifejezés «közös hadsereg», amely egész közjogunkkal homlokegyenest ellenkezik.

Szederkényi javaslatát fogadja el, az esetre azonban, ha a Ház azt nem fogadná el, javasolja, hogy a mostani cím helyett a véderőjavaslatnak 68-74-ig használt címét vegyék fel: hogy magyar katonaság stb.

Elnök 10 perc szünetet ad.

Szünet után.

Elnök újra megnyitja az ülést.
Bárá Kasz Ivor: is létszámemelését lát a javaslat címében. Mindjárt a beszéde elején beterjeszti határozati javaslatát, hogy a magyar hadsereg, mint az összes hadsereg kiegészítő részére ne egy évre, hanem tíz évre állapítsák meg az ujoncokat. Beszéde további során kifejti, hogy a hadsereg január elseje óta ex-lex állapotban van. Ezt bizonyítja az előadó beszéde is. Ez a katonai ex-lex veszedelmesebb, mint a gazdasági vagy a pénzügyi, mert ez a hadsereg egységét bontja meg. Ha az előző kormányok a pénzügyi ex-lexből levonták a tanulságot, mért nem vonja le a mostani kormány is a tanulságot a katonai ex-lexből?

Holló Lajos is a javaslat címéhez szól. A közös szó be lett csempészve a címbe. Ez ellenkezik a közjoggal, de első sorban ellenkezik a 67: XII-ik törvénnyel, amelyből minden védszervezetnek és intézménynek, mint alaptól kell folyni. Ezért ad be javaslatot, hogy a címet a 67-ik törvényből állapítsák meg. Végül a bileki katonai lázadással kapcsolatosan beszél a katonai fegyelemlről.

Feilitzsch alelnök rácsöngött s figyelmezteti, hogy ez nem tartozik a címhez. (Zaj.)

Holló Lajos: Röviden csak azt jegyzi még meg, hogy ők is feltétlenül szükségesnek tartják, hogy a katonaságnál a fegyelem meg ne lazuljon.

Elnök megállapítja a holnapi ülés napirendjét. Következik az

Interpelláció.

Lovász Márton a következő interpellációt intézi a honvédelmi miniszterhez:

1. Hol, mikor, kinek ellenjegyzése és felelőssége mellett adatott ki az a királyi parancs, melynek folytán az első évfolyambeli tartaléknak és a három utolsó sorozási évfolyambeli póttartaléknak egy része tolyó évi január hóban visszatartott, illetőleg behivatott?

2. Hivatalos kimutatás szerint az 1900. évi népszámlálás alkalmával a megszállott tartományokban 13607 magyar honos és csak 5997 osztrák honos katoná volt a megszálló csapatok kötelékében. Hajlandó-e a t. honvédelmi miniszter ur a képviselőház elé kimutatást terjeszteni arról, hogy 1904. évi január elsejével a megszálló csapatokban mennyi a magyar honos és mennyi az osztrák honos katoná.

3. Mivel indokolja a t. honvédelmi miniszter ur, hogy a Boszniát és Hercegovinát megszálló csapatokban állandóan sokkal nagyobb a magyar kontingens, mint az osztrák? Es hajlandó-e a t. honvédelmi miniszter ur intézkedni ennek a Magyarországra nézve annyira sérelmes aránynak megváltoztatása iránt.

4. Miért nem intézkedett a t. honvédelmi miniszter ur ideje korán aziránt, hogy a Boszniát és Hercegovinát megszálló csapatok közül azok, amelyek a múlt év folyamán ujonccokkal ki nem egészítették, még utév előtt olyan csapatokkal váltassanak fel, amelyek a múlt év folyamán rendes kiegészítést nyertek.

5. Minthogy a honvédelmi miniszter ur előadása szerint 1903 december 27-ike óta sem Bileken, sem a megszállott tartományok egyéb részeiben semmi nemű katonai zavargás vagy fegyelembontás nem történt és így ott a fegyelem, a rend helyreállítottnak tekinthető: Hajlandó-e a honvédelmi miniszter ur intézkedni, hogy az ott immár negyedik évet szolgáló magyar katonák azonnal hazabocsáttassanak?

Nyíri Sándor honvédelmi miniszter: Nincs azon helyzetben, hogy Lovász Márton interpellációjának mind az öt pontjára terjedelmesen válaszoljon, csupán az elsőre nyilatkozhatik jelenleg, mert egy perc sem lehet szó nélkül hagyni, hogy törvénytörés vagy alkotmányellenes eljárás történt.

A póttartalékosokat alkotmányos uton hívták be és a közigazgatási hivatalnokok kötelesek a vett rendelkezet végrehajtani.

Ugron Gábor: Nem kötelesek.

Nyíri Sándor honvédelmi miniszter: Igenis törvény szerint kötelesek és pedig az 1886. évi XXI. t. cikk értelmében. Azen közegek ellen, akik a kormány rendelkezésének végrehajtását megtagadják, a kormány a legerélyesebben fog eljárni és elvárja a kormány, hogy a hatósági közegek szigoruan betartsák a törvényt.

Az interpelláció többi részére csak később fog választ adni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Lovász Márton: Nem találja kielégítőnek a honvédelmi miniszter felvilágosítását és így tudomásul sem veheti még az ideiglenes választ sem.

Ugron Gábor: Nem létező királyi parancsra hivatkoznak. (Ellenmondás a jobboldalon.)

Elnök: Érdemleges válasz nem adatván, határozathozatalnak helye nincs és az ülést 3 órakor berekeszti.

TÁVIRATOK.

Az orosz-japán háború.

Frankfurt, január 7.

A *Frankfurter Zeitung*-nak kábeltávirat jelenti Tokióból, hogy a háború már megkezdődött.

Hongkong, január 7.

Az itteni japán konzul kijelentette, hogy minden pillanatban várja azt a táviratot, amely a hadüzenetet notifikálja.

Hongkong, január 7.

A Moji-féle legnagyobb japán szénszállító cég kábeltáviratot kapott, amely tudatja, hogy a háború kitörése küszöbön áll.

London, jan. 7.

Söulból jelentik a *Times*-nak, hogy az amerikai követ a koreai vámhivatalok tiltakozása ellenére Semulpóban amerikai tengerészkatonákat szállított partra és azokkal vámot szedet.

Toulon, jan. 7.

A Sully nevű cirkálóhajó parancsnoka, a *Figaro* jelentése szerint a jelenleg Nizzában időző tengerészeti minisztertől azt a távirati utasítást nyerte, hogy legyen készen a Kelet-Azsiába való utazásra.

Tokio, jan. 7.

Az a jelentés érkezett ide, hogy az összes Vladivosztkában lévő orosz hadihajók tengernek indultak, valószínűleg Port-Arthurra. Oroszország felelete még nem érkezett meg. A helybeli körök legnagyobb részében kételkednek ama jelentések valódiságában, hogy a várt felelet engesztelő természetű.

London, jan. 7.

A tokiói orosz követségre tegnap érkezett meg az orosz kormány válasza a japán jegyzékre.

A «Daily Mail» közli, hogy a japán külügyminiszter délután meglátogatta az orosz követet, egy órahosszat tanácskozott vele, aztán a miniszterelnököt kereste fel. Bárá Rosen illetékes helyen átnyújtotta már a jegyzéket, amelynek tartalma felől autentikus értesülés eddigéle nincs.

A *Daily Telegraph* jelenté, hogy a berlini és párisi békés hírek *alapítalakok*; ezeket a híreket Szentpétervártól terjesztik, hogy a provokálás ódiúmat Japánra háritsák.

Alexejev tengernagy rendelkezése alatt most 135.000 löny sereg áll; háboru esetén még 50.000 embert küldenek parancsnoksága alá.

A *Daily Mail*nek jelentik Shanghaiból, hogy az orosz kormány halogatni fogja a háboru megkezdését, mert nincs teljesen felkészülve s ha már most kellene felvennie a mérközést, könnyen vereséget szenvedhetne.

Kína rokonszenvez Japánnal, de egyelőre semleges marad, hogy megvárja, melyik félnek kedvez a hadiszerencse.

A *Daily Telegraph* megerősíti azt a hírt, hogy Japán és Kína egy hét alatt ratifikálhatják és kicseréltetik a már létrejött szerződést.

NAPIHIREK.

Budapest, január 7.

— (Időjárás.) Keletről nyugat felé tovább emelkedett a levegőnyomás, északnyugaton pedig sülyedt. Európa időjárása jobbra száraz és hideg maradt.

Hazánk időjárásában nincs változás. Az idő főleg az északi és keleti részeken igen hideg, délnyugaton borult, egyébként pedig száraz maradt.

Jóslat:

Hideg és tulnyomóan száraz idő várható.

Hőmérséklet: — 5-7 C. fok.

— (Udvari és személyi hírek.) Prágából jelentik *Skrbenski* hercegérsek ma reggel Berlinbe utazott.

— (Új egyenruha a porosz hadseregben.) A «Köln. Zig.» hiteles forrásból nyert értesülése szerint a porosz hadsereg waffenrockja megváltozik: nemsokára ugyanis új színű waffenrockot kapnak a katonák. A szolgálati övet pedig fekete szíjjal helyettesítik.

— (Női orvosok.) A svéd kormány megengedte, hogy női orvosok ugyanazon jogok alapján, mint férfi kollégáik, hivatalos állásokat is, mint: községi orvos vidéken, kerületi orvos, kórházi orvos, fogházi orvos, vasúti orvos, stb. — betölthessenek. Ez a rendelet azonban csak hajadon orvosnőkre vonatkozik, az esetben, ha a «doktor-kisasszony» férjhez megy, elveszti állását. Kórházi főorvosi állást, községi orvosi állást a városokban azonban nem tölthetnek be női orvosok.

— (A berlini színházak s a tűzbiztonság.) A *chicari* színházégés hatása alatt Berlinben tegnap nagy ankét volt, melyen a berlini színházak tűzbiztonsága került szóba. Hosszas vita után elhatározták azt, a mi nálunk már régen szokásos, hogy felvonásoközben a vasfüggönyt le kell ereszteni. Ennek a nagy reformnak örül most egész Berlin.

— (Péter király udvara.) Belgrádban vagy a királyi udvarban, vagy a tisztek között nap után történik valami, amiről megemlékezik a krónika, leggyakoribb azonban az az eset, amidőn az udvar, illetve a király és a tisztek között merülnek föl ellentétek. Most az udvari méltóságok betöltése körül támadtak újabb nehézségek. Már ugy volt, hogy a szárnysegédek és parancsörtsztek közül kilépnek Bozinovics alezredes, Jovanovics őrnagy, Kosztics kapitány, Ontics és Besevics főhadnagyok, akik részint a királygilkosságban, részint az ellenőrszeesküvésben voltak kompromittálva s akiknek eltávolítását a király elnöklote alatt tartott tanácskozáson határozták el. Most azonban maga a király ellenzi a két szárnysegéd és három parancsörtsztek eltávolítását, mert nyilván attól fél, hogy ily módon mind a két tábornok magára haragítja. Péter király, jóllehet beleegyezett az illető tisztek eltávolításába, most ragaszkodik ahhoz, hogy **döntsen a sorshuzás**. Még nagyobb gondot okoz a kinevezendő tisztek kiválogatása, mert a szerb tisztikar tagjai majdnem kivétel nélkül részesek voltak vagy a júniusi összeesküvésben, vagy a leleplezett ellenőrszeesküvésben. Az egész miniszterium most felcsapott detektívnek: az udvari méltóságokra alkalmas tisztek viselt dolgait, összeköttetéseiket, hajlamaikat kutatják és kémlelik.

— (Eremit Pál meggyilkolása.) Eremit Pál képviselő gyilkosai, Sipul Mladen és György részletes vallomást tettek a nagyikindai helyettes rendőrkapitány előtt. Beismerték, hogy a gyilkosság **kizárólag boszu műve volt**, mert Eremit édesatyjukat nagyrértékű birtokából kiforgatta s nyomorukat neki tulajdonították. A gyilkosságot már május óta tervezték és előre megfontolták. Előbb az idősebb testvér, Sipul Mladen lőtt Eremitre és amikor nem talált, György is rásütötte revolverét. Eremit menekülni próbált támadói elől és a Piac-tér felé futott. György többször lőtt a futó Eremit után és bátyjával együtt folytonosan nyomon követte a menekült. Eremit a Piac-téren Nothum kereskedő boltjába akart bemenekülni és a bolt tulajdonosa ajtót is nyitott, hogy segítségére legyen a súlyosan megsebesített Eremitnek, György azonban ráfogta revolverét a boltosra és rákiáltott, hogy **ereszse el a kilincset**. A kereskedő megrémült a dühöngő embertől és hirtelen visszafutott a boltba. Akkor ért a bolt elől Mladen, az idősebb testvér Aztán megragadta a szerencsétlen Eremitet és lerántotta a gyalogjáró aszfaltjárta. Eremit eselést és Sipul Mladen vasbotjával a szó szoros értelmében **szélvezte a fejét**; György, a fiatalabb testvér pedig revolverének agyával verte a szerencsétlen áldozat arcát és fejét. Eremit néhány pillanat alatt az utca kövezetén kiszenvedett. Az utca népe a gyilkosság láttára riadtan szétfutott és senki sem mert az áldozat segítségére sietni. Tegnap délelőtt kilenc órakor hivatalosan felboncolták Eremit Pál holttestét. A boncolás megállapította, hogy a test maga teljesen ép, ellenben a fej, az arc és a nyak teljesen össze van zúzva. Az öt lövés közül csak egy érte Eremitet és pedig az arcán, az állkapocs mellett, de a golyó az állcsonton megakadt. A tizenegy milliméter átmérőjű golyó még mindig benne van a sebben. A vasbot ütéseit összezúzták a fej bal falcsontját, a halántékot, az arccsontot és a nyakszirteket. A halált az ütések folytán bekövetkezett nagymértékű agyrongcsolás okozta. Eremit zsebében minden értékét megtaálták, mintegy 4000 korona készpénzzel együtt.

— (Vecsey versenytársa.) Nincs olyan földi dicsőség, melynél nagyobb ne lenne. Az emberi dicsőségnek is megvan a maga zenitje, amelynek fénye akkor kezd elhomályosulni, amikor egy másik rivális dicsőségét szárnyára veszi a hír. A legújabb «hiresség» a mi kis Vecseynek versenytársa, egy **Darewski** nevű «csodagyermek» és komponista, aki legutóbb egy negyven tagból álló zenekart dirigált Londonban. A zenekar a kis Darewski keringőjét játszotta, melyet öt éves korában komponált. A «csodagyermek» most nyolc éves. Amikor megjelent a karmesteri pódiumon, rajta az ellogultság legkisebb jele sem látszott, meg-

elégedetten fogadta a tapsot, amelyben a közönség részesítette s eldírálta saját szerzeményét. Amikor leszállt az emelvényről, minden oldalról lelkesen üdvözölték a legújabb csodagyermeket, aki előadás után hazament játszani s sorra előszedte gyermekjátékait, mintha mi sem történt volna vele.

— (Nagy tifuszjárvány francia katonák között.) Párisból érkező táviratok jelentik, hogy Brestben a katonaság között veszedelmes tifuszjárvány lépett föl. Legutóbb tizenkét katona halt meg tifuszban s tegnapelőtt huszonegy katona vesztette el eszméletét tifuszos láz következtében. A hadügyminiszter sürgős táviratot mentesített Gonard tábornokhoz, melyben elrendeli, hogy minden óvintézkedést tegyen meg a tifuszjárvány továbbterjedésének megállítására. Megállapították, hogy a tifuszt egy tisztátalan forrás vize okozta, mely belefolyik a vízvezetékekbe.

— (A rétsági rablógyilkosság.) A tegnapelőtti Rétság és Vác között történt rablógyilkosságról **váci tudósítónk** a következőket jelenti: **Hele Ferenc** kir. járásbíró mint vizsgálóbíró és **Kálló Antal** rendőrkapitány még tegnapi kora reggel kiment a vizsgálat megejtésére. A holttesteket az út mellett találták, míg az összezúzott postakocsit a Verőce felé vezető út egyik sűrűjében. A vizsgálat eddig a következőket állapította meg: **Czillik János** postakocsis a postakocsival rendes időben indult Rétságról, ahol maga mellé vette **Szuntér János** gazdag váci gazdát, aki a rétsági bírósághoz volt beidézve pörös ügyben. Utközben Szendehely község postáját is felvette s mikor Katalin-pusztát elérték, történhetett a gyilkosság. A nyomozás szerint, mert a postakocsis nagyon magas volt, a gyilkosságot csak a kocsi követelték el a tettesek, akiket a gyanútan postás utközben tett fel s mindkettőjüket hátulról támadták meg a fejszecsapásokkal. A gyilkosok valósággal **lemészárolták** áldozataikat s a vágató kocsiról holttesteiket ledobálták, azután a lovakat a postakocsival biztos helyre vitték, ahol ezt kifosztották. Az összes pénzértéket elvitték. A gyilkosság este hét és nyolc óra közt történhetett. Abban az időben két matrózruhás ember sietett Katalin-pusztára felé s minthogy állásznű, hogy ezek voltak a tettesek, a nagyszámmal összegyűjtött csendőrség ezeket nyomozza az egész környéken. Szuntér zsebeiben nagyobb összeget találtak, ami azt mutatja, hogy a rablók csakis postakocsit akartak kifosztani, ami teljesen sikerült is nekik. Délben fehér gyaluatlan koporsót vittek végig Vácon, benne a két áldozat. A templomokból kitóduló nép borzadva nézte a szomorú menetet s az egész város a kegyetlen postarablásról beszél. A tetteseknek eddig semmi nyoma.

A rablógyilkosság ügyében különben a budapesti főkapitányság is széleskörű intézkedést tett s erre vonatkozólag a következő hirdetést küldte meg az összes rendőrhatalóságoknak:

«Folyó évi január hó 5-én este a Rétságról Vácra indított postakabriókocsit a Katalin-pusztán tul kirabolták, a postakocsist és egy ismeretlen vele menő egyént fejszecsapásokkal meggyilkolták. A kocsiiban volt két pénzeslevél, az egyik Nagy-Orosziban lett feladva s 1100 koronát tartalmazott, a másiknak feladási helye Nógrád-Vadkert, 2250 korona tartalommal. Mind a két levél a postatakaroképzénztárnak volt címezve Budapestre. Ezeket kívül volt a kocsiiban egy darab három korona értékű betétescsomag, 10 a énlott levél és 12 darab közönséges csomag. A tettesek és értékek nyomozandók. Budapest, 1904 január 6. Főkapitányság.»

Postarablás híre kapjuk **Beregzásról** is. Az elmúlt napokban ugyanis a korai reggeli órákban a bíkei utvonalon **Onizsko** Dénes és **Gabas** János csavargók kirabolták az uton haladó **Kebetes** Péter nevű postaszolgát és elrabolták tőle a négyszáznegyvenöt koronát tartalmazó postaszáskát. A tetteseket elfogták és az ilosvai társbírósi fogházban várják büntetésüket. A kocsiból elrabolt pénz, mint a főkapitányság sajtóirodája jelenti, a következőkből állt: 1 darab 1000 koronás bankjegy, ezzel a számmal: 14163—1007, 10 darab 100 koronás, 7 darab 50 koronás bankjegy és még neg nem állapotott pénznemekben 3353 korona.

— (A chikagói tüzkatasztrófa.) Chikago város még mindig a borzasztó tűzvész hatása alatt áll. Az áldozatok temetése folyton tart, nagyon sok család van, mely összes gyermekeit temette. A temetőben szivettépő jelenetek játszódtak le. Az Iroquois-színház érzése katasztrófát zúdított tizenkét másik színházra, amikben nem fogják többé megengedni, hogy játszanak. Amíg ezek a színházak újra felépülnek, 1500 színész kenyér nélkül marad. Sok igazgató kísérletet tett, hogy színházát újra megnyithassa, kötelezve magát, hogy csak földszintre és páholyokba szóló jegyeket fog kiadni. A bírói vizsgálat a tűz ügyében tegnap indult meg zárt ajtók mögött.

Chicagóból táviratozzák, hogy az Iroquois-színház katasztrófája miatt megkezdődött vizsgálat temetők hűnös mulasztást derített ki. Így szakértők és tanuk bizonyították, hogy a színház asbestmentőfüggönye már régen felmondotta a szolgálatot és már egy hónap előtt, amikor a színpadon tűz támadt, nem funkcionált.

— (Rende'et az orosz zsidók érdekében.) Az orosz államtanács **Plehue** miniszter előterjesztésére új szabályzatot dolgozott ki az orosz zsidóság sorának enyhítésére, főleg a kiskereskedelem terén. Az eddigi túrelmi pátnes előnyös változást szenvedett főleg abban az irányban, hogy az intenzívebb kereskedelemmel bíró városokban a zsidók letelepülése elé kevesebb akadályt gördítenek. Terveh vezették továbbá az 1882. évi kivétel zsidótörvény revízióját s már most is megtették annyit, hogy 57 várost, amelyekben zsidóknak eddig letelepedniök nem volt szabad, a zsidók számára feltétlenül megnyitottak. Híre jár, hogy **Plehue** miniszter indítványai közvetlenül a cár iniciatívájából származnak.

— (Öreg tanítók ünnep'ése.) Tegnap délután a **Magyar Tanítók Otthona** diszközgyűlést tartott azoknak a fővárosi tanítóknak és iskolaigazgatóknak tiszteletére, akik Budapest egyesítése óta immár több, mint harminc éven át szolgálják a fővárosi népoktatást. Mintegy harmincan vannak azok a derék pedagógusok, akiknek ünneplésére **Berzeviczy** Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter is megjelent a diszközgyűlésen. Ott voltak még: **Zsilinszky** Mihály államtitkár, gróf **Teleki** Sándor országgyűlési képviselő, **Halász** Ferenc osztálytanácsos, **Veredy** Károly székesfővárosi tanfelügyelő, **dr. Bárczy** István fővárosi tanügyi tanácsos, **Tóth** József, **Ember** János és **Künstler** Károly tanfelügyelők, továbbá az ünnepelek szinte teljes számmal és azonkívül számos pedagógus és a fővárosi tanítók és tanítónők nagy számmal.

A gyűlést **Peres** Sándor, a Tanítók Otthonának helyettes-elnöke nyitotta meg, üdvözölvén az illusztris vendégeket és az ünnepeleket. **Sántha** János, az Otthon társadalmi szakosztályának elnöke kitüntetésnek mondja, hogy a magyar tanítók szabad egyetletében megjelenik az ország kulturális dolgainak vezetője és a fővárosi iskolaügy erős ambícióju reformálója. Reméli, hogy egy a tanítószáz, mint a kiváló vendégek a közvetlen együttünneplésből a legbiztosabb jövőre gyűjtenek impressziókat.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után **Berzeviczy** Albert miniszter szólott, elmondva, hogy nemcsak mint a magyar közoktatásügy ez idő szerinti való vezetője üdvözlí az ő nagyérdemű munkatársait a népnevelés szent ügyének szolgálatában, hanem, mint magyar hazafi magyar szíve egész melegével fordul azok felé, akiket ma ünnepelek, kifejezi lelkiének legbensőbb örömet azon, hogy őket még ma is úde, munkaképes erőben üdvözölhetők. Kívánja, hogy munkásságukat még mentül tovább folytassák s ha egyszer munkásságuk terétől visszavonulni lesznek kénytelenek, akkor meghagyják a köznek örökbecsű, eldengeríthetetlen örökség gyanánt az ő munkásságuk szép eredményét és az ő nemes kötelesség teljesítésük példandásának becses adományát és hagyományát.

Ezután **Bárczy** István szólott az ünnepelekekhez; végül pedig az ünnepelekek egyike, **Sántha** Alajos fővárosi iskolaigazgató olvasott fel visszaemlékezést a fővárosi iskolázás régi idejéből, mikor prágai szemléltető képekkel tanították a fővárosi német gyermeket a magyar szóra. Szerencsére a hatóság nem sokat törődött az oktatás nyelvvel s megtörtént, hogy ugyanabban az iskolában más-más osztályban más-más nyelven oktattak. A tanítószáz hazafias állásfoglalása változtatta meg általánosan az idegen oktató nyelvet. Szólt még a régi tanítók egyesületi életéről és derűs epizódokkal fűszerezte visszaemlékezéseit. **Peres** Sándor elnök zárószavával ért véget a szép ünnep, amelyet népes lakoma követett.

— (A külföldi lapok Oroszországban.) Tudvalevő, hogy az orosz hivatalos cenzura még a gyanúsabb külföldi lapokat sem kiméli s gyakran egész cikkeket tesz olvashatatlannak. Híre árt, hogy a szibériai vasuton Keletre menő lapok is hasonló cenzurának vannak alávetve s a revíziót külön célra kinevezett hivatalnokok magán a vonaton végzik. Ezzel szemben a *Novoje Vremja* hivatalos cáfolatot közöl, mely szerint a külföldi lapok, legalább a szibériai vonaton revízió alá nem kerülnek s a nemzetközi megállapodások feltétlen tiszteletben részesülnek. A külföldi lapok, ugymond a cáfolat, ólomzárolt zsákokban mennek rendeltetésük helyére s a vonaton cenzura nem működik.

— (Ismét amerikai párbaj.) *Ngitráról* jelentik, hogy *Misik Kálmán* joghallgató tegnapelőtt este Érsekújvárott a vasuti peronon szíven lőtte magát. *Misik* a kórházban elmondotta, hogy amerikai párbaj áldozata. Tegnap reggel meghalt. Az öngyilkos tegnapelőtt utazott a fővárosból Érsekújvárra, egyenesen azon szándékból, hogy ott agyonlője magát. *Misik* öt esztendő óta lakott a fővárosban. Atyja már nem él, özvegy édesanyja a nyírtamegyei Egyháznagyszegközségben lakik. A gazdag földbirtokosnő mindig bőven ellátta a fiát pénzzel, hogy a fiatalembernek, aki a fővárosba jött, hogy itt jogi tanulmányait elvégezze, anyagi gondokkal nem kellett törődnie. Négy hónappal ezelőtt *Misik Kálmán* özvegy *Fried Lőrincé* szénkereskedőnek a *Barcsay-utca* 9. sz. alatt levő lakásában bérelt szobát. A házbelleikkel igen jó viszonyban élt, akik előtt többször kijelentette, hogy már sok helyen lakott Budapesten, de ez lesz az utolsó lakása, mert most már haláláig ott fog maradni. Akkor még nem is sejtették, hogy milyen szomorú értelme van ezeknek a szavaknak. A múlt év utolsó napján történt azután, hogy *Misik* levelet kapott, amelynek tartalma nagyon megdöbbentette. Azt írták neki a levélben, hogy *fogadása szerint január 4-én meg kell halnia*. Azóta szavát is alig lehetett hallani. Ügyvédjének azt mondotta, hogy január 4-én néhány hétre elutazik anyjához, de közvetlenül elutazása előtt még lakásadóójának megvallotta, hogy azért utazik el, mert meg kell magát ölnie s elmondotta az amerikai párbaj körülményeit is, amely halálba kergette. Két esztendővel ezelőtt egy barátjával együtt, akit azonban nem nevezett meg, gyakran megfordult egy családnál s barátja erősen udvarolt a ház leányának. A leány egy alkalommal valakitől bokrártát kapott. Parátja kérte a leányt, hogy adjon neki a bokrártából egy szál virágot, de a leány a kérés megtagadta, ellenben *Misik*nek, aki pedig nem is udvarolt neki, adott virágot. Ebből a gyermekes játékból eredt az a szomorú tragédia, amely most az érsekújvári pályaudvaron nyert oly megdöbbentő befejezést. *Misik Kálmán* barátja ugyanis kevéssel azután, hogy ez történt, sértően nyilatkozott a leányról, akinek udvarolt. *Misik* ezért arculította a fiatalembert s ez a sértés volt az amerikai párbaj oka és most január 4-én járt le a határidő, ameddig *Misik*nek, aki az amerikai párbajban a fekete golyót huzta, meg kellett magát ölnie. A sajnálatraméltó fiatalember azt is elmondotta, hogy Érsekújvárott akar megválni az életből, mert atyja is ott lett öngyilkossá s utolsó kívánsága az, hogy atyja mellé temessék el. Még aznap este a hat órai gyorsvonattal el is utazott Érsekújvárra s ott kiszállva, a pályaudvaron mellbe lőtte magát. Halálos sebeivel még túlélte a végzetes napot, de fiatal életét megmenteni már nem lehetett.

— (A három kassai vértanu boldoggá avatása.) A pápa, mint Rómából jelentik, tegnap délben hirdette ki a konzisztoriális teremben a *Kőrösi Márk*, *Pongrácz István* és *Grodecz Menyhért* magyar vértanukat boldoggá avató dekrétumot egyidejűleg *d'Arc Johanna* boldoggá avatásával. Az ünnepélyes aktuson jelen voltak *Ferrata* és *Mathieu* bíborosok, *Kohl Medárd* püspök, *Steinhuber* bíboros-diákonus, *gróf Szécsen* osztrák-magyar és *Nisard* francia szentszéki nagykövet és számos meghívott vendég. A pápa a brève felolvasása után beszédet mondott, melyben azon reménységének adott kifejezést, hogy Franciaország meg fog emlékezni arról, hogy történelmi diadalai és civilizatorius szerepe hitéből erednek. Majd *d'Arc Johannáról* az orleansi érsek és a ma-

gyar vértanukról az eztergomi püspökség nevében *Kohl Medárd* tartott nagyhatású szónoklatot. Beszédében kiemelte, hogy a magyarok mindhalálig védeni készek a szentszék előjogait.

— (Körmagyar a vidéken.) Temesvári levelezőnk jelenti, hogy az ottani regatta folyó hó 9-én lényes bált rendez, amikor is huszonnégy pár fogja a körmagyart díszmagyarban elbáncolni. A bál iránt annál is inkább nagy az érdeklődés, mert Temesvár az első vidéki város, ahol a körmagyart nyilvánosan bemutatják.

— (A Magyar Jogászegylet) folyó hó 9-én (szombaton) 6 órakor az ügyvédi kamara helyiségében (Szemere-utca 10. szám alatt) teljes-ülést tart, melynek tárgya: dr. *Holtscher* Szigfrid kir. közjegyző-helvettes ily című előadása: *Közös néprandó-letek és örökjogi szerződések a potari törvénykönyv tervezetében*. Vendégeket szívesen lát az egylet.

— (A macedóniai csendőrség parancsnoka.) *Georgis* tábornok, a macedóniai csendőrség parancsnoka, tudvalevő olasz ember. Az olasz hadseregnek egyik legkiválóbb generálisa, akitől a londoni lapok mostanság hosszú cikkeket közölnek. *Georgis* tábornok politikával sohasem foglalkozott, pártárválathoz nem tartozott, csak katona testes-ül-jelkeztől. Az angol lapok dicsérik benne a hajthatatlanul egyenes és erélyes természetét, amely egyáltalán befolyásolhatatlan és különösen alkalmassá teszi *Georgis* tábornokot a macedóniai csendőrség parancsnoki állására. A tábornokot elkíséri új állomáshelyére adlatusa, gróf *Capriani*, aki híres Afrika-utazó és ő szervezte a kréai csendőrséget.

— (Gvászrovat.) Csíkszentkirályi *Simon Péter* nyugalmozott főgimnáziumi tanár, író, a Szent-István-Társulat igazgató-választmányi és irodalmi tudományi osztályának, valamint az Országos Pázmány-Egyesületnek r. tagja, több legfelsőbb kitüntetés tulajdonosa hosszas szenvedés után ma élete 63. házassága s tanári működése 37. évében meghalt.

— (A boszniai forrongás.) A bileki és trebinyei katonák elégedetlensége még ma is komoly gondot okoz a tisztikarnak. Látszólag csendesek ugyan a hadiak, de bensejükben annál jobban forr az elfojtott keserűség. Mint *Trebinyéből* jelentik, a bileki garnizon összes szabadságon levő tisztjeit hazahívták, akik már mind meg is érkeztek. Közöttük is nagy az izgatottság, mert nem lehet tudni, hogy a zavarások mikor ismétlődnek. *Vojtek* generális a napokban az összes öreg bakákhöz beszédet intézett és a haza szent nevében kérte őket, hogy törődjenek bele sorsukba, szolgáljanak türelemmel és hűséggel, majd csak út számukra is a megváltás órája. Elmondta az öreg brigadéros, hogy ő már negyven esztendeje katona, de ez alatt a hosszú idő alatt ilyen dolog még nem történt az ő szegény katonáival. Végül kérve-kérte katonáit, hogy ne rendellenkedjenek, miközben megeredtek a könnyei és sirt a front előtt. *Trebinyében* teljes csönd van, aminek az az oka, hogy szakadatlanul esik az eső s az időjárás megint a multikori árvizzel fenyeget. Bilekben egy kaszárnnyát áristonnak rendeztek be s ott tartják fogva az utjabban letartóztatottakat. A generális beszéde ott is lecsillapította az elméket. *Albóri* tábornoszernagy, az új hadtestparancsnok, a melléje beosztott altábornagyot kiküldte, hogy néznie szét *Trebinyében* és *Bilekben*. Az altábornagyot minden napra várják.

— (A prágai sonka.) Prágai tudósítónk táviratozza, hogy a *Zivnostenska Banka* meg akarja vásárolni, aztán részvénytársasággá készülni átalakítani a *Chmel* Antal udvari szállító hentes- és konzerv céget, amely a híres prágai sonkával az egész világot elárasztja. A bank három millió koronát kínál a gyártelepért.

— (A szegedi «Márta-Egyesület») elhatározta, hogy az általa leintott s felügyelete alatt álló «Cseléd Otthon»-ban egyelőre husz székely cseléd-leányt helyez el, tisztességes családokhoz való elszegődtetés céljából a következő feltételek mellett: 1. A Szegedre lehetőleg egy csoportban utazó leányok utiköltségeit az egyesület fedezi. 2. Az egylet a leányokat családi gondozásba veszi és elszegődtetésükig saját helyiségében ingyen ellátja őket szállással és étellel. 3. Az elhelyezett cselédeknek nőtagjai által állandó felügyelet alatt tartja. 4. A leányok kötelesek egy évre elszegődni s helyüket csak az egylet elnökségének beleegyezésével és közvetítésével változtathatják. 5. A cselédleányok esetleges panaszaiikkal mindig fordulhatnak az egylethez, hol igazságos és méltányos pártfogásra számíthatnak.

— (Sikkasztó körjegyző.) Iglói tudósítónk táviratozza: *Urvay* János ragyóci körjegyző könnyelmű életmódot folytatott, miért is *Vyda* László szepesváraljai főszolgabíró állásától nemrég fel üggesztette. A hivatal átadása alkalmával kitént, hogy *Urvay* a behajtott pénzek tekintélyes részét nem szolgáltatotta át. A sikkasztót tegnap letartóztatták és csendőrség kísérte át Szepesváraljára, hol a járásbíró a vizsgálatot már meg is indította.

— (Letartóztatott tolvajok.) A rendőrség tegnap egész csomó tolvajt tartóztatott le. *Mészáros Sándorné*, született *Szabó Mari* 31 éves varrónőt tetten érték, amikor a Jézus szíve templomában egy úri nő zsebéből kilopta a pénztárcát. — Elfogták *Grósz Menyhért* úsgárust, aki a Népszínházban akart pénztárcát kilopni egy úr zsebéből. — Letartóztatták *Kordás Pál* 28 éves sütősegédet, aki az Erzsébetköruton kabátot lopott. Azt vallja, hogy az éhsége miatt vetemedett a lopásra. — Az urfári rendőrség megkeresésére letartóztatta a rendőrség *Rudolf Henrik* magánhivatalnokot, aki az édes atyától 300 kor nátt lopott és Budapestre utazott, ahol ellumpolta a pénzt *Barnacsek Rikárd* géplakatossal, akit a rendőrség szintén letartóztatott.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A Petőfi-Társaság XXVIII. évi közgyűlése. Tegnap volt a Petőfi-Társaság XXVIII. évi közgyűlése az Akadémia dísztermében. *Herczeg Ferenc* elnök nyitotta meg a gyűlést, vázolván irodalmi viszonyainkat. Az éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után *Szana Tamás* olvasta fel titkári jelentését. A titkári jelentés első sorban kegyeletes szavakban emlékezik meg *Bartók Lajos* érdemeiről. Átérve a Petőfi-kultuszra, azt mondja, hogy két évtized előtt még Petőfitől csak egy-két kéziratot s az első kiadásokból alig valamit mutathatott fel ereklye-tárunk. Ma már egész kis muzeumunk van a nagy költőre vonatkozó emléktárgyakból. A múlt év október havában sirszoborral jelölték meg *Komócsy József*nek porladozó hamvait. A társaság pályázatairól szomoruan számol be a jelentés, megemlítve, hogy a *Vigvázó*-díjat a bírák a termelés silány volta miatt a múlt évben sem tartották kiadhatónak s a *Bulyovszky Lilla* színművésznő díjával is olyan művet kellett jutalmazniok, mely inkább csak szép részleteivel, mint szerkezetének művészi összhangzatosságával nyerte meg a bírálók elismerését. A jutalmazott költemény címe: *A gőg*, szerzője *Dombay Hugó*. Majd *Abrányi Emil* szavaltta el *Waterloo* című költeményét, melyben azt bizonyítja, hogy *Napoleon* nem volt nagy ember. Az éljenzéssel fogadott költemény után *Várad* Antal olvasta fel színházi dolgokról szóló naplójegyzeteinek egyik fejezetét. *Kiss József* *Két hajó* című rövid költeményét olvasta fel, azután *Bársony István*nak «Az ördög incselkedése» című rajzát *Somló Sándor* olvasta fel és annak fordulatot kedves menetét mindvégig zajos tetszéssel kísérték. *Szabó Endre* egy verses regényéből «Hegyaljai képek» címen igen hatásos részleteket olvasott fel. Még *Rákosi Viktor* olvasott fel «Emmi hazatér» címen, amire *Herczeg Ferenc* rövid elnöki zárszavával ért véget a közgyűlés.

A nagy gyűlés után a társaság tagjai az *István főherceg* szálló nagyertermében lakomára gyűltek össze. Több vendég is részt vett a kedélyes ebéden. Az első felköszöntőt *Herczeg Ferenc* mondta lelkes és költői szavakkal emlékeztetve meg *Jókai Mórról*, a társulat elnökéről, ki most Nizzában van s akinek távirati úton küldték el a jelen voltak üdvözlőket. Utánna *Jakab Odón* emelkedett szellemű beszédben *Herczeg Ferenc* alelnököt éllette. *Koroda* és *Szabó Endre* *Rákosi Jenőt* köszöntötte fel. *Prem József* a vendégeket üdvözölte s első sorban a két függetlenségi képviselőt. *Erre Nessi Pál* és *Benedek János* is pohárköszöntővel elietek s az egyik *Szabóné-Nogáll Jankát*, a társaság jelenvolt nőtagját — másik az elnökséget éllette. Nagy hatást tett *Rákosi Jenő* beszéde is, melyben az irodalmi és társasági körök szorosabb érintkezését sürgette. *Szana Tamás* az ujonnan megválasztott *Nógrádi Papp Gyulát* és *Sirola Ferencet* köszöntötte fel. *Gopcsa László* és *Rákosi Viktor* vetélkedve emelék ki *Somló Sándornak*, a Nemzeti Színház költőigazgatójának kiváló érdemeit. *Sass Ede* humoros szavakkal évelődött *Szávay Gyulával* s ez viszont a felköszöntő társát szölte meg mulattatóan. A lakoma késő délutánig tartott.

SPORT.

A Nemzeti Sport vívóversenye. Tegnap délelőtt 9 órakor vette kezdetét a «Nemzeti Sport» szerkesztősége által rendezett nagyszabású vívóverseny a fővárosi Vigadó nagytermében. A verseny iránt különösen a vívósport körökben rendkívül nagy volt az érdeklődés, főképpen mióta a nevezésekből kitudódott, hogy a főváros és a vidék legjobb vívói fognak benne részt venni. Az első napra, bárcsak a gyermekverseny és a középverseny körvívása szerepelt a programon, mégis már szépszámu közönség, különösen számos hölgy jelent meg. Jelen voltak többek közt: Darányi Béla miniszteri tanácsos, Bolgár Ferenc, Kristóffy József, dr. Krasznay Ferenc, dr. Münnich Aurél orsz. képviselők, kisbácsi Kiss Ferenc, dr. Gerenday György, dr. Kornél Aladár kir. tanácsos, dr. Faragó Odön főorvos (Szeged) stb.

A vívóverseny védnökségét *Angusztá* cs. és kir. főhercegnő fogadta el, a rendezőség társadalmunk és sportköreink előkelőségéből áll élén gróf *Kardosonyi Jenő* elnökkel. Amellett az anyagi célja is igen nemes, amennyiben a tiszta jövedelem a *Budapesti Önkéntes Mentőegyesület* illeti meg.

A tegnapi lefolyt versenyek részletei a következők: *A középversenyben* (14 éven felüliek versenyé kardra és törre.)

Kardminősítés. I. osztály: Blum József és Faragó Odön.

II. osztály: Darányi Gyula, Heger Gy. Jenő, ifj. Bolgár Ferenc, Vészi Gyula, Gálosi József, Lorencz Artúr, Garai János, Székely Kornél, Darányi Kálmán, Gréber Géza, Hertzka Jenő, Grünwald Béla, Koritschanszky Iván, Breitner Odön, Józsa Tivadar.

Törminősítés. I. osztály: Czenker Béla.
II. osztály: Tóth Péter, Köiber Károly, Faragó Odön, Oláh, Blum József, Lorencz Artúr, Fáy Barna, Kratochwilla János, ifj. Bolgár Ferenc, Rajózh Lajos, Bánóczy Dénes, Fáy István, Bükky György, Jakabffy, ifj. Münnich Aurél, Mártonffy Márius, Kristóffy Andor.

III. osztály: Glück Andor, Domány Jenő.
A gyermekversenyben, melyet d. u. 3 órakor folytattak, a következők az eredmények:

14 éven aluli gyermekek: 1. Bükki Zoltán (Hollósy-isk.), 2. Münnich Aladár (Vay-isk.), 3. Kristóffy József (Vay-isk.).

12 éven aluli gyermekek: 1. Baronyi András István, 2. Wahl Rezső, 3. Rozgonyi György, 4. Vécsei László, 5. Brachfeld N.

A középverseny körvívása következett végül, melynek 4-4 győztese a vasárnapi döntő vívásba kerül, hol az első helyért kell megküzdeniök. A döntőbe a következők jutottak:

Tör: Czenker László, ifj. Bolgár Ferenc, Köiber Károly, Fáy Barna.

Kard: Blum József, ifj. Bolgár Ferenc, Darányi Gyula, Darányi Kálmán.

A versenyt ma délután 4 órakor folytatják.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

= Egy fővárosi tanácsnok sajtópöre. A rákoscsabai Anna-telep házépítő-szövetkezet választmányának megbízásából Lung György székesfővárosi tanácsnok egy felhívást bocsátott szét a szövetkezet tagjaihoz. Ezen felhívás tartalmát Fehér József székesfővárosi tanácsnok sérelmesnek vette magára s rágalmazás miatt sajtópört indított Lung György tanácsnok ellen, akit a törvényszék vád alá is helyezett. Mára volt kitűzve ezen ügyben a főtárgyalás. Minthogy azonban időközben a pörösködő felek között békés kiegyenlítés történt, Fehér panaszát visszavonta s a törvényszék ez ügyben a további eljárást megszüntette.

= Sógorának gyilkosa. Evék óta ellenséges lábon élt a nyitrai megyei Alsó-Pereszlyényben Dobrota (Dricuka) András sógorával, Dobrota-Velko András, aki egy ízben azzal is fenyegette, hogy kitorgatja a vagyonából. Dobrota (Dricuka) készpénznek vette a fenyegetést s sötét tervet eszelt ki sógorának ártalmatlanná tételére.

Régi katonai Wernld-puskáját kitisztogatta, ólomgolyót öntött s várta az alkalmat, hogy sógorát megölhesse.

Tavaly május 18-án kínálkozott a jó alkalom. Dobrota-Velko a vásárról hazajövet, éppíát vágott udvarán, midőn betoppant hozzá sógora, vállán a puskával.

— Tilosba mégy vadászni? kérdé tőle.
— Igen, — felelé amaz. — Embervadászatra megyek.

Ezzel levette puskáját s háromszor lött sógora felé, aki szívéen találva, azonnal meghalt.

A balassa-gyarmati törvényszék ügyésze szándékos emberölés miatt emelt vádat Dobrota-Dricuka András ellen, amelyet később gyilkosságra változtatott meg. Az esküdtbírószék tényleg a gyilkosság büntetésében mondotta ki bűnösnek a vádlottat, mire a törvényt alkalmazó bíróság tizenhat évi fegyházra ítélte Dobrota (Dricuka) Andrást. A benyújtott semmisségi panaszokat ma tárgyalta a kir. Kuria I. büntető tanácsa Szeghő Ignác bíró előadásában s Németh Péter nyug. kuriai bíró, kirendelt védőügyvéd meghallgatása után a semmisségi panaszok elutasításával, az első bírósági ítéletet helybenhagyta.

NYILTTÉR.*)

Dagogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít **SOLT LAJOS** tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatti közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk

KÖZGAZDASÁG.

A borvámklauzula vége. A *Köztelek* hasábjain írott cikkében *Rubinek* Gyula országgyűlési képviselő, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének ügyvezetője kifejti azt a meggyőződését, hogy vége a borvámklauzulának s ezzel vége szakad az olasz borözönnök is, mert minden kontingentálási terv abszurdum. A természet az olasz boroknak nem juttatott különleges tulajdonságokat s Olaszország nem boldog, hogy a gesztenyét Franciaország vagy Spanyolország számára kikaparja.

Ámbár tehát — írja *Rubinek* — joggal nehezményezhetnők is az olasz borbeözönlésnek január hó 31-ig való meghosszabbítását, azt ne feledjük el, hogy a *20 aranyforintos borvámért semmi ellenengedményt sem adunk Olaszországnak*. Az erről egyszerűen lemondott, amint lemondott a kontingentálási tervzeletről is, mert az olasz kormány belátta, hogy e terveknek mindegyike csak árt a monarchia bortermelesének, növeli az Olaszország iránti ellenszenvet, anélkül, hogy ebből az olasz bortermelesnek haszna volna, mert minden formula a francia borknak nyitna csak kaput.

A francia verseny félelme itt is, ott is hatalmas fegyvertársunk volt tehát a kereskedelmi szerződéses tárgyalásoknál, legnagyobb támaszunk azonban mégis csak a közvélemény volt, az érdekeltség ébersége, összehatása.

Es nem hiseljük el, hogy a 20 aranyforintos borvám csak ideiglenes dolq s a végleges kereskedelmi szerződésben Olaszország újra vámkedvezményt fog kapni a borra. S jelenben csak azért járul hozzá a 20 aranyforinthez, mert ami behozható volt, azt már ugy is behozták s az ideiglenes szerződés csak szeptember hó 30-ig tart. Mire tehát az újbor szállítható lesz, meglesz a végleges szerződés s meglesz a mérsékelt borvám is, az olasz bor pedig csak ugy beszállhat hozzánk, mint eddig. *Ilyen trivilitást nem tételezünk fel sem a magyar, sem az osztrák kormányról*, legkevésbé pedig a két törvényhozásról. Ha forradalmat kellett volna egy újabb borklauzula a bortermelek sorában a jelen alkalommal, mennyivel nagyobb felháborodás szülnöje volna egy oiy újabb egvezmény, amely a már egyszer megállapított 20 aranyforintos borvámot ismét visszacsinálna akarná. A gazdátársadalom még sem annyira indolens és szervezeten, hogy érdekeinek így lábbal tiprását békén tűrje. *Akkor megessik majd az a szokatlan eset, hogy egy megkötött kereskedelmi szerződést a magyar parlament nem szankcionál.* Ily botorságot egyébként, hogy szerzett előnyöket feladjuk, feltételezünk sem szabad. *Mi végleg eltemettük a borvámklauzulát*, amely az elmúlt tizenkét év alatt 11 millió hl. olasz bort zúdított a nyakunkba, eltemettük pedig a feltámadás reménye nélkül.

Ruhland tanár könyve a gabonaárak alakulásáról. Január hó második felében hágvja el a sajtót az O. M. G. E. legújabb kiadványa, *Ruhland tanár «Die Lehre von der Preisbildung für*

Getreide» című munkájának magyar fordítása. A mű címe magyarul: «A papirosbuza hatása a gabonaárakra». A fordítást az O. M. G. E. megbízásából dr. *Arkövy* Richárd végezte.

Magyar maláta Braziliában. Brazília malátafogyasztása, mint sao-paoloi konzulátusunk jelenti, kereken 38.000 q ra tehető, ezen mennyiségből Sao-Paolo államra a logyasztás egy harmadrésze esik. Ezen cikkben *Magyarország* és Ausztria uralja a piacot, más államok malátája, tekintettel a monarchia-beli áru jó minőségére, nem tud piacot szerezni.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsdé.

Buza elkelt 26.000 mm. 2 és fél 5 fillérrel magasabb áron.

Készárúüzlet.

Buza:

Tiszavidéki: 200 mm. 80 k. 8.45 korona, 200 mm. 88 k. 8.45 korona, 200 mm. 80 k. 8.45 korona, 300 mm. 80 k. 8.475 korona, 100 mm. 80 k. 8.37 korona 500 mm. 80 k. 8.35 korona, 100 mm. 80 k. 8.35 korona, 100 mm. 80 k. 8.30 korona, 500 mm. 80 k. 8.325 korona, 100 mm. 80 k. 8.25 korona, 400 mm. 80 k. 8.40 korona, 100 mm. 78 k. 8.40 korona, 100 mm. 79 k. 8.35 korona, 100 mm. 79 k. 8.25 korona, 1000 mm. 79 k. 8.40 korona, 500 mm. 79 k. 8.35 korona, 1200 mm. 78 k. 8.35 korona, 300 mm. 78 k. 8.25 korona, 100 mm. 79 k. 8.30 korona.

Oroszázi:

1000 mm. 79 k. 8.40 korona.
Féjermeyi: 100 mm. 79 k. 8.25 korona, 500 mm. 78 k. 8.25 korona, 700 mm. 78 k. 8.25 korona, 200 mm. 77 k. 8.10 korona, 200 mm. 77 k. 8.10 korona.

Pestmezevidéki:

500 mm. 80 k. 8.27 korona, 100 mm. 80 k. 8.275 korona, 1300 mm. 80 k. 8.275 korona, 200 mm. 80 k. 8.25 korona, 100 mm. 79 k. 8.30 korona, 500 mm. 79 k. 8.20 korona, 350 mm. 79 k. 8.30 korona, 100 mm. 79 k. 8.30 korona, 350 mm. 79 k. 8.20 korona, 150 mm. 79 k. 8.20 korona, 650 mm. 79 k. 8.20 korona, 400 mm. 78 k. 8.20 korona, 150 mm. 78 k. 8.20 korona, 100 mm. 78 k. 8.225 korona, 1000 mm. 78 k. 8.20 korona, 350 mm. 78 k. 8.10 korona, 150 mm. 78 k. 8.10 korona, 400 mm. 77 k. 8.10 korona, 100 mm. 77 k. 8.20 korona.

Bácskai:

300 mm. 77 k. 8.20 korona.

Becskereki:

2830 mm. 77 k. 7.85 korona.

Szavamenti:

5700 mm. 75 k. 7.725 korona.

Szob:

5000 mm. 76 k. 7.40 korona.

Raktárán:

1600 mm. 80 k. 8.45 korona, 1650 mm. 77 k. 8.15 korona, 2000 mm. 77 k. 8.05 korona, 1820 mm. 77 k. 8.05 korona, 1840 mm. 76 k. 7.85 korona, 1660 mm. 76 k. 7.85 korona, 1200 mm. 76 k. 8.— korona.

Rozs:

1000 mm. 6.45 korona, 200 mm. 6.45 korona, 200 mm. 6.425 korona, 400 mm. 6.425 korona, 150 mm. 6.425 korona, 800 mm. 6.425 korona, 100 mm. 6.40 korona, 100 mm. 6.49 korona.

Zab:

100 mm. 5.60 korona.

Lóhere:

30 mm. 59.— korona.

Érték-tőzsdé.

Kedvezőtlen bel és külpolitikai jelentések folytán az irányzat már az előtőzsdén is gyenge volt s délb. csekély forgalom mellett az árfolyamok tovább estek.

A pénz olesósága folytán a befektetési értékek keresettek voltak.

Az előtőzsdén jegyeztek:

Osztrák hitel	679.50	675.50	676.50	—
Magyar hitel	765.50	765.50	765.50	—
4% koronaiáradék	98.90	98.90	—	—
Leszámitolóbank	456.—	456.—	456.—	—
Jelzálogbank részv.	517.50	517.50	—	—
Rimamurányi	496.—	496.—	496.—	—
Allamvasut	670.50	670.50	62.60	—
Budapesti Közüti	590.—	590.—	590.—	—
Városi villamos	326.—	326.—	326.—	—

A déli tőzsdén zárultak

Osztrák hitellérvény	675.—	—	—	—
Magyar hitellérvény	763.—	—	—	—
4% koronaiáradék	98.90	—	—	—
Leszámitolóbank	456.—	—	—	—
Jelzálogbank részv.	517.50	—	—	—
Rimamurányi	496.—	—	—	—
Allamvasut	671.25	—	—	—
Budapesti Közüti	590.—	—	—	—
Városi villamos	326.—	—	—	—

Felelős szerkesztő: **MAGYAR GYULA.**

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

Elismert kiváló jóminőségű

Honi ipar! Sajátkészítményű férfiruha-áruház Honi ipar!

férfiszabó LUKÁCS GYULA férfiszabó

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 18. sz. alatt.

Dus választék fiu- és gyermekruhákban.

Nagy választék divatszövetmellényekben. Mértékszerinti megrendésekre csakis kiváló jóminőségű honi és angol szöveteket tartok raktáron. Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

SZINHÁZAK.

Péntek, 1904 január hó 8 án.

M. kir. Operaház.

Zárva.

Nemzeti színház.

Megjött a papa.

Vigjáték 1 felvonásban. Irla: Erdélyi Zoltán.

Utána:

Regényesek.

Irla: Rostam. Kezdeté fél 8 órakor.

Népszínház.

Az ezüst papucs.

Fantasztikus nagy operett egy előjátékkal és 2 felvonásban. Irla: Owen Hall. Fordította és magyar színpadra alkalmazta Heltai Jenő. Kezdeté 7 órakor.

Vigszínház.

Józi.

Bohózat 3 felvonásban. Irla: Molnár Ferenc. Kezdeté fél 8 órakor.

Király színház.

Makrancos hölgyek

Operett 2 felvonásban, Zenéjét szerző Lincke. Kezdeté 8 órakor.

Uránia.

A modern asszony.

150 színesen velített képpel és 15 mozgóképpel. Irla: Ráth István. Kezdeté fél 8 órakor.

Schottola Ernő A rugyantaggyártás meghonosítója
Budapest, VI., Andrásy-ut 2
Legjobb minőségű gummitömlők kerti fecskendezésre
árjegyzék ingyen.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. szám.

Igazgatóság: Leitner és Keleti.

Ma nagy ujdonsági estély!

11 órakor! ————— 11 órakor

Az élet komédiája.

I. kép. A büneset. Paródia írta: Capri, rendező: Rolt S

Ezt megelőzi!

Fél 10 órakor!

Hivatásos szerelem.

Bohózat, írta Szatir, rendező: Steinhurd G.

A remek téliertben reggeli 5 óráig **Munczy Lajos** zenekara hangversenyez.

„Gobeságok” Kacagató
székelyhistoriák
II. KIADÁS
Postaköltséggel együtt 1K.40.ért
Küldi: PETERFY TAMÁS BUDAPEST IX. kerület

Magyar királyi államvasutak.

198.297—C/II. szám.

Hirdetmény.

Vasuti árudijszabás egyrészt a magyar és osztrák vasutak, másrészt a németországi luxemburgi, belga és németalföldi vasutak között.

(Sajtóhiba-helyesbítések az 1903. évi február hó 1-től érvényes díjszabás I. rész, B) szakaszában és ennek 1904. évi január hó 1-től érvénybe lépő II. pótlékában.

A címben megnevezett áruforgalomban 1903. évi február hó 1-től érvényes díjszabás I. rész, B) szakaszában azonnali érvényre a következő sajtóhiba helyesbítendő és pedig:

a 185. lapon a takaróér kiszámítására szolgáló táblában a 101—200 kilométerig terjedő távolságban 1—2 drb t. karó használata alá tartozó illeték a „fillér” rovatban 253-ról 353-ra helyesbítették.

Az ezen díjszabáshoz 1904. évi jan. hó 1-től érvénybe lépő II. pótlékban a következő sajtóhiba helyesbítendő és pedig:

a 39. lapon a 29. tétel B) pontjában az osztályozás II. A. 2* II. díjsz. -ról II. A. 2* II. külső díjsz. -ra javítandó ki. Budapest, 1903 december hó.

A m. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak.

198.888/903. sz.

Hirdetmény.

Osztrák-magyar-osztrák határforgalom.

Új díjszabási II. rész 1. füzet életbeléptetése.

A fenti határforgalomra nézve 1904. évi január hó 1-vel és amennyiben díjtétel feladatások átlának be, 1904. évi február hó 1-ével új díjszabási II. rész 1. füzet lép hatályba.

Ezen díjszabás életbeléptetésével egyidejűleg az 1901. évi május hó 1-től érvényes hasonló díjszabás hatályon kívül helyeztetik.

A szóban forgó új díjszabás a részes vasuti igazgatóságoknál példányonként 3 koronáért megszerezhető.

Budapest, 1903 december hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

Utánnomás nem díjazatik.)

Brázay-féle sósorszesz.

Használati utasítás minden üveghez mellékelve van. Nagy üveg 2 korona. Kis üveg 1 korona. Kapható mindenütt.

M. kir. államvasutak.

200.801/903. számhoz.

Hirdetmény.

Osztr.-magy.-bajor vasuti kötelek. (Helyesbítés.)

Az osztrák-magyar-bajor kötelek forgalomban 1903. február hó 1-től érvényes II. rész, 2. füzetben élelmi szerek szállítására fennálló I. számú kivétel díjszabás D szakasz díjtételeinek alkalmazására nézve irányadó határozmány magyar szövegében „10.000 kg.-ért” helyett „5000 kg.-ért” irandó Budapest, 1903 dec. hó.

205.280. szám.

Hirdetmény.

Gyorsvonatok megállása Verboc állomáson. A Budapest—fiumei vonalon közlekedő 1001. és 1002. sz. nappali gyorsvonatok t. évi december hó 28. áttól kezdve Verboc állomáson utasok fel- és leszállása céljából feltétlenül meg fognak állítani.

Verboc állomásról az 1001. sz. gyorsvonat d. u. 2 óra 54 perckor és az 1002. sz. gyorsvonat d. u. 1 óra 43 perckor fog induli.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Kedvezmény t. olvasóközönségünknek! Budapesti Bazár

dus tartalma, magas színvonalú és a legolcsóbb magyar modern divatlap.

Előfizetési ára postai küldéssel vagy házhoz szállítva **negyedévenként**

Egy korona 50 fillér,

a kik azonban kiadóhivatalunknál, VIII., Szentkirályi-utca 28. rendelik meg, azoknak jóval mérsékelt ár mellett, **kedvezményképen**

1 korona 30 fillérért

szállítatjuk.

A „Budapesti Bazár” bármely hónap elsőjétől megrendelhető.

A Budapesti Bazár minden számában **kitűnő szépirodalmi rész, 40—50 ábrát tartalmazó divatrész, természetes nagyságú rajz- és kézimunkákat tartalmazó szabásív, diszes boríték van. A szabásminták magyar-arázata világos és könnyen megérthető.**

A Budapesti Bazár a társadalom minden osztályának igényeit kielégíti. A divatot kereső urinőknek és a munkás szabónőnek egyaránt szüksége van ez

olesó magyar divatlapra.

A Budapesti Bazár megjelenik havonként **kétszer, minden hónap elején és közepén.**

A „HARISNYAKIRÁLY”

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körút 2. szám a.

Elismert legjobb harisnyak.

Feltétlen szabott és olcsó árak. ——— Feltétlen szabott és olcsó árak

Minden szó 3 fill.

Vastagabb betűből 5 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb hirdetés

ára: 30 fillér.

A Magyarországon minden előfizetőjének egy 10 szóból álló apróhirdetést havonként 10-szer ingyen közlünk.

Az apróhirdetésekre beérkezett kérdések és közlésekre ingyen felvilágosítást adunk, ha a tudakozó a szükséges válaszbélyegyet beküldi. Ha valaki körülíményesebb értesítést kíván, a szükséges válaszbélyegen felül még 40 fillér küldendő.

Hirdetéseket

felvesz a

„Magyarság”

kiadóhivatala

Szentkirályi-u. 28.

Kétszobás

lakás február 1-én átadó elutazás miatt. VI., Szondi-utca 74. Macsotai Sándor.

Törlesztéses készpénz-kölcsönt

földbirtokokra, valamint budapesti bérházak, házarosok, telkek stb. továbbá környékbeli ingatlanok II. és III. ik tételére 4-7%-os kamattal; személyhitelt kezes és kezes nélkül minden hitelképes egyénnek havi vagy negyedévi törlesztésre gyorsan és pontosan eszközöl a Központi Hitelforgalmi Intézet VII., Akácia-utca 10. Levélbeli felvilágosításra válaszbélyeg küldendő.

Licht Mór

uri- és női cipész-mester

Budapest, Váci-körút 55.

Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipők-ből a legolcsóbb árban. Mértékszerű megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltenek.

Egy villa

szabad kézből eladó Rákos-Szent-Mihály, Lajos-u. 396.

Pénzkölcsönt!

Kis- és nagybirtokosoknak, kiknek birtokait nagy kamatu adóság terheli és ezt olcsó kamatos pénzzel akarja kifizetni, avagy ha új kölcsönt akar felvenni, oly pénzt, melyre csak 4% kamattal a tőke is törlesztve lesz s adós bármikor felmondhat, a pénzügyet azonban nem mondhat fel, teljes bizalommal forduljon

Grünsfeld S.-hez
Budapest, Király-u. 23. sz.

1 forint

heti részletre elegáns férfiruhák mérték szerint olcsó áron kaphatók. Weisz Jakab József-körút 31/a.

Használt férfiruhákat

fehérnemű stb. veszek legmagasabb árban. Singer, Lujza-utca 15. 902

Függönyök

férfiakasát, diványokat, fotelekat, matracokat, ablakpárnákat olcsón elkészítenek házilag. Unsavszky Nándor, Práter-utca 66.

Domonkos Lajos

uri és női cipész-mester

Budapest, Teréz-körút 32.

Ajánlja dusan berendezett raktárát saját készítményű uri-, női- és gyermek-cipők-ből a legolcsóbb árban. Mértékszerű megrendelések jutányos árban és pontosan eszközöltenek.

Jelszó: pártoljunk a hazai ipart!

Orlik András

cipész-mester

Budapest, VII., Csömöri-ut 22.

Ajánlja dusan felszerelt saját műhelyében készült uri-, női- és gyermek-cipő raktárát. Férfi-cipők 3, 3-50, 4, 4-50 és 5 ft. Női cipők 3, 3-50, 4, 4-50 és 5 ft. Gyermekek-cipők 1 ft 20 kr.-tól feljebb. Mértékszerű megrendelések a legújabb divat szerint a legolcsóbb árban személtetnek. Javítások gyorsan s fontosnak eszközöltenek.

Gyermek és női ruha

készítését olcsón elvállalom Logódy-u. 104. autó 5. Buda.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

SZELLO R.

saját készítményű uri-, női- és gyermek cipő-raktára Budapest, Csömöri-ut 12. sz. (Keleti pályaudvarral szemben.) Mértékszerű megrendelések pontosan készítenek. Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltenek. Javítások elfogadhatók.

DREZSMANN KAROLY

BUDAPEST

borotva homorú-készítőlde villanyerővel - Különleges-szerű üzlet borbély- és fodrászati-cikkekben. - Nagy raktár angol és svéd borotvákban. - Iroda és forgalmi helyiség: VII., Rotteniller-utca 6/a. (Munkás-u. sarok).

Butort

és kárpitos munkákat részletezésre is ad Löwy Lipót, VI., Lázár-utca 18.

Ingyenesen

közvetíték minden a világon! válaszbélyegyet kérek. «Tele-» Maroslud-son.

Alapos oktatást

a francia-, angol-, olasz-, magyar- és német-nyelvben (nyelvtan, társalgás, levelezés, stb.) ad egy urnó, ki az illető országokban tartózkodott. Kötöny referenciák. VII., Erzsébet-körút 58. sz., II. emelet 13. ajtó.

Dijtalanul

meglátogatok kezes nélküli kölcsönüggekben önálló, hite képes egyéneket diskret gyorsabb lebonyolítás céljából. Ajánlatok - állás, foglalkozás megjelölésével - Alvinczy Sz. Képiró-utca 11. küldendők. Válaszbélyeg.

Bloch S.

okl. tan- és gyakorló-könyvelő. Erzsébet-körút 58, képez felőtteket a magas m. kir. miniszterium engedélye alapján az egyszerű és kettős könyvvitelben, kereskedelmi levelezés, szép és helyesírásban, valamint a magyar és német nyelvben. Hölgyeknek külön oktatás. Vidékiek levelbelleg sajtíthatják ki a könyvvitel.

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGOCSÓBB.

PAP LAN PAP LAN PAP LAN

ÖSSZEAJTHATÓ VASÁGY 3 KIVEHETŐ MATRACGAL 10 FT. I. ACÉLSODRONY 10 FT. AGYBETÉT 5 FT.

GICHNER JÁNOS

paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. sz.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek, nem tetsző áruk kicseréltenek, vagy a pénz visszaadatik.

I. Angol férfi- és gyermekruha-áruház.

Olcsó, szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Saját készítményű férfi- és gyermekruha-áruház.

Magyar gyártmány!

ASZÓDI S. * és TÁRSA

férfiszabó-mester.

VIII., Kerepesi-ut 41. (Adria-szálló épület.)

Nagy választék angol és francia divatkeimekben. Mérték szerinti megrendeléseket az általában elismert 14 ft árakban a legújabb divatkeimekből készítenek. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek. 126

Budapest legnagyobb szőnye bevásárlási forrása. Oriási raktár divatos Szukunksz Sztóla galériákban. Viszont-eladóknak ritka alkalom.

TSUK MIKSÁNÁL, ANDRÁSSY-UT 31. SZ. KIRÁLY-UTCA 38. SZ.

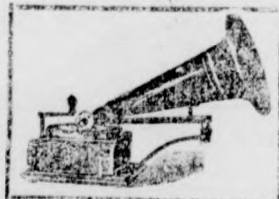
Elegáns női ruhákat

készíték saját műtermemben mérték után 15 és 18 ft-ért. A 18 ft-os ruhák 2 ft 50 kros divatszövetből készülnek. - Elegáns Cíbelin-Costum, reformálj és Paletó, a téli divat dísz 15 és 18 ft. - Elegáns angol és francia Sza'ontollettek 18-20 ft és feljebb. Téli kabátok és Paletok, finom fekete posztóbol elegáns kivitelben 7, 8, 10, 15 ft. - P. nyolcak flanel vagy barchetból 3 ft 20 kr., 4 ft 50 kr. - Ingilou ok flanel vagy barchetból 90 ar., 1 ft 20 kr., 1 ft 40 kr. - Divat ingilouk állás flanelből 1 ft 90 kr., 2 ft 20., - Finom koca és savos szövetekből 1.60-1.90 ft., 2 ft 20 kr., 2 ft 80 kr., 3 ft 80 kr. Vidéki megrendelések költségmentesen eszközöltenek. Mérték megadás felőbbség, alőbbség, ujj hosszú vagy egy jól alő derekas alhossza beküldendő.

BRUCK ZSIGMOND
CSENGERY-UTCA 35. Andrassy-ut 51. sarok.

Bámulatos egy «Columbia» grafon hangtisztasága és tiszta hangkijelése, erőssége! «Columbia» lemezek utólréhetetlenek!! Párisi világiállításon «Grand Prix»-el kitüntetve. - Kis lemez K 2.50, nagy lemez K 5.-. «Columbia» (Hartguss) hengerek K 1.75.

Telefon 62-88.

Telefon 62-88.

Wiegand és Társa
BUDAPEST, III.

VIII., Aggteleky-utca 17. sz.

Figyelem!

Céltünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden revének ki 12 forintot meghaladó rendelmenyt tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis kép után egy

életnagyságu fényképet teljesen ingyen

készít há kivételben 60 cm. magasságon, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglaltatik, az önköltséggünk, 1 ft 50 krt számítunk.

Az ipar 12 forint 1 darab öszezsukható vaságy adósdorony-betéttel, 3-rattú matracal és terítővel.

csodája! 12 forint 30 krajár egy darab selyempaplan fodorról és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 180 cm. hosszú.

Megrendelhető csak a

GICHNER ÖSTVÉREK BUDAPEST, Muzzeum-körút 27.

Pa-lau- és matracgyár, szőnyeg- és vasbutorraktár.

Árjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Megjelent!

Szekrényi Lajos fordításában.

Lewis Wallace, Ben-Húr, regény Krisztusról, két díszes kötet, 399 és 397 lap, 101 képpel. Ára a két kötetnek 12 korona.

Senkivics Henrik, Quo vadis? regény Nero császár korából, két díszes kötetben 289 és 303 lap, 36 képpel. Lenyelveiből és teljesen a lenyelve eredeti szeriat tartva. A két kötet ára 9 korona.

Senkivics Henrik, Volgyodyjovszki ur, (a kis lovag) tört. regény a lengyel-török háboru korából. A két kötet (290 és 283) lap ára díszkötésben 8 korona 40 fillér.

Dr. May Károly, Karácsony, Utazási regény. A 600 lapot tartalmazó kötet ára díszkötésben 6 korona.

Kaphatók a Magyarországon kiadóhivatalában.

BUDAPEST,

VIII., Szentkirályi-u. 28.

BUTOROK

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kiviteleg legjutányosabban kaphatók ugy készpénzért, mint részletfizetésre. **HEHRENTREU** és **FUCHS** testvéreknél Budapest, VI., Teréz-körút 8. (Andrassy-ut közelében). Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

nyomatott a «Stephaneum» korlorgőgepen Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.